

Vzděláním k úspěšné budoucnosti našeho kraje

Není nejmenších pochyb o tom, že právě vzdělání je klíčem k úspěšnému životu. A to nejen v rovině materiálního zajištění, ale především v rovině společenské. Vzdělání rozšiřuje horizonty, zajišťuje výměnu zkušeností mezi generacemi, mezi často různorodými obory, mezi odlišnými národy. Vzdělání staví mosty tam, kde bychom za jiných okolností ke vzájemnému porozumění docházeli ztěžka a komplikovaně. Vzdělání vybavuje dovednostmi, kompetencemi, schopností porozumět a naslouchat, rozeznávat příležitosti a vytvářet nové hodnoty. O tom všem není pochyb.

Dovolme si tedy malé ohlédnutí, jak na tom s kvalitou vzdělání jsme u nás, v Ústeckém kraji. Napříč rozmanitým územím českého severozápadu funguje přes tři stovky základních škol, přes sto škol středních, včetně odborných učilišť, a čtrnáct fakult, tedy škol vysokých. Celé dekády slyšíme ze strany střídajících se vlád, ale i vedoucích představitelů našeho kraje, jakou pozornost si naše školství a pracovníci v něm zaslouží, jak důležité je věnovat pozornost právě jim, jak zásadní je do školství investovat a oblast vzdělání ve všech jeho úrovních maximálně podporovat. Ale daří se nám to?

Naše školství, navzdory košatým slibům a ujišťování, bohužel nevzkvétá. Ústecký kraj se v rámci celostátních, ale též evropských statistik, potácí na posledních příčkách. Jednotlivé regiony ústeckého kraje vykazují nebývale vysoké počty dětí s nedokončeným základním vzděláním. Alarmující je počet žáků, kteří po dosažení základního vzdělání nepokračují na střední úrovni, následně jen velmi těžko hledají uplatnění na trhu práce a povětšinou končí jako příjemci sociálních dávek. Velmi problematická je též kvalita poskytované výuky. Jen nemnoho zřizovatelů škol uplatňuje existující metodiky pro hodnocení vedoucích pracovníků vzdělávacích zařízení na základě kvality poskytovaného vzdělání. Řada škol tak stále vychází vstříc potřebám minulého století a nedokáže své žáky a studenty připravit na výzvy současnosti, neřkuli let budoucích. Střední vzdělání chronicky trpí nedostatečným materiálním vybavením a prohlubujícím se odtržením od technologicky velmi rychle se rozvíjejících oborů na trhu práce. Absolventi středních škol tak nezískávají reálně potřebné dovednosti a jen složitě hledají odpovídající uplatnění v praxi. Jazyková vybavenost našich dětí též výrazně zaostává za národním průměrem a opakovaně naší mladou generaci vrhá do role spíše pomocné než kompetentní a kvalifikované pracovní síly, která by dovedla profitovat nejen z příležitostí v rámci ústeckého či středočeského kraje, ale i nabídky pracovních míst v sousedním Sasku.

Obrázek je to neveselý. Nelze z něj ovšem vinit pracovníky ve školství či snad samotné žáky a studenty. Na vině je jednoznačně slabé vedení našeho kraje, které postrádá dlouhodobou vizi, jasnou představu o směřování kraje, a především vůli v prosazování jeho zájmů. Návodů na řešení výše popsaných problémů je přitom k dispozici celá řada. Stačí se nad nimi zamyslet, definovat si jasné cíle a ty následně s odvahou a potřebnou neústupností prosazovat.

Kraj se musí zasadit o zkvalitnění poskytované výuky na základních školách. S potřebnou rozhodností iniciovat a následně zajistit zavedení výuky cizích jazyků už od první třídy. Skrz rozumně nastavenou dotační politiku je třeba podpořit personální a materiální vybavenost základních škol. Prostřednictvím školících programů pro zřizovatele a vedoucí pracovníky základních škol je nutné nastavit jasné, ale současně dosažitelné cíle ve smyslu kvality poskytovaného vzdělání a s důsledností trvat na jejich naplňování. Investovat musíme také do schopnosti dospívající mládeže úspěšně přestoupit do střední úrovně.

V rámci středního školství je nezbytně nutné efektivně podpořit náborové aktivity v přímé spolupráci se zaměstnavateli, dále organizovat a materiálně i metodicky podpořit stáže žáků na pracovištích zaměstnavatelů působících na území Ústeckého či Středočeského kraje i sousedního Saska. Jednotlivé zaměstnavatele více propojit s prostředím odborných škol a učilišť, zajistit finance na organizaci odborného výcviku a pokračujícího vzdělávání pedagogů a vyučujících jednotlivých odborných předmětů. I na úrovni středních škol důsledně prosazovat a zavádět kvalitní výuku cizích jazyků, a to nejen na úrovni obecné konverzace, ale cílenou na konkrétní obory, aby se tak žáci a studenti následně bezpečně a kvalifikovaně orientovali ve svém oboru a snadno a úspěšně nacházeli uplatnění na trhu práce u nás i v zahraničí.

Naše školy je v neposlední řadě třeba vybavit tolik postrádanými kvalitními pedagogy a psychology, kteří v Ústeckém kraji stále chybí. Důležitým krokem je nastavení jasně definované spolupráce mezi krajem a Pedagogickou fakultou ÚJEP v oblasti rozšíření či otevření nových studijních programů, aby v kraji získalo potřebné vzdělání více osob, které by pak mohly být zaměstnány na školách právě ve výše zmíněných úlohách. Neobejdeme se bez razantní podpory

studentů pedagogických oborů ve formě stipendií v rámci studia, nebo poskytování náborového příspěvku pro pedagogické pracovníky při nástupu do praxe v nejvíce postižených lokalitách. Kraj se musí začít výrazně angažovat v navazování partnerství mezi vzdělávacími institucemi u nás a v sousedním Sasku. Být zprostředkovatelem přenosu zkušeností, příkladů dobré praxe a inovací jak v oblasti výuky, tak ve sféře jejího následného uplatnění. Toto všechno kraj nejen může, ale musí. Musí, pokud mu opravdu záleží na budoucnosti svého území a svých obyvatel. Volte Hlas regionů, volte 26, a společně to dokážeme.